

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 125g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a
unor prevederi din articolul 68 alin. (1) și (2) din Legea finanțelor publice și
responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014

(executarea creanțelor împotriva statului)

CHIȘINĂU

17 octombrie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 20 septembrie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 octombrie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textelor „*se prezintă obligatoriu de către creditor*” din alineatul (1) și „*în termen de 6 luni de la data prezentării acestuia*” din alineatul (2) ale articolului 68 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, ridicată de Mihail Silivestru în dosarul nr. 25c¹¹-187/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 20 septembrie 2017 de către Victoria Sănduța, judecător din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, din 9 martie 2016, a fost admisă parțial acțiunea formulată de către Mihail Silivestru către Ministerul Afacerilor Interne (*în continuare MAI*), s-a stabilit încălcarea de către MAI a termenului legal de examinare a petiției, precum și s-a dispus încasarea în beneficiul reclamantului a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 5000 lei.

4. La 6 iulie 2017, hotărârea instanței de judecată (irevocabilă din 01.07.2017) a fost prezentată executorului judecătoresc privind executarea acesteia în partea încasării din contul MAI în beneficiul lui Mihail Silivestru a cheltuielilor pentru asistență juridică.

5. Prin încheierea executorului judecătoresc nr. 025-144/17 din 6 iulie 2017 a fost primit spre executare documentul executoriu și intentată procedura de executare.

6. La 19 iulie 2017, MAI a depus o cerere de chemare în judecată către Mihail Silvestru, intervenient accesoriu executorul judecătoresc, privind contestarea acțiunilor executorului judecătoresc, solicitând anularea încheierii nr. 025-144/17 din 6 iulie 2017, prin care a fost primit spre executare documentul executoriu și intentată procedura de executare.

7. La 14 septembrie 2017 Mihail Silvestru a înaintat instanței de judecată o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a textelor „se prezintă obligatoriu de către creditor” din alin. (1) și „în termen de 6 luni de la data prezentării acestuia” din alin. (2) ale articolului 68 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

8. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 10 martie 2017 s-a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

Articolul 120

Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive

„Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.”

10. Prevederile relevante ale Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014 (M.O., 2014, nr. 223-230, art.519) sunt următoarele:

Articolul 68

Plățile în baza documentelor executorii

„(1) Documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, **se prezintă obligatoriu de către creditor** direct administratorilor de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

(2) În cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești **în termen de 6 luni de la data prezentării acestuia**, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul susține că impunerea obligației pentru creditor de a prezenta autorității/instituției bugetare documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național, precum și acordarea autorității publice a dreptului de a executa benevol hotărârea instanței de judecată în termen de 6 luni de la data prezentării acesteia, contravine articolelor 20, 53 și 120 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de Mihail Silivestru în dosarul nr. 25c¹¹-187/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea reține că prerogativa cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele/actele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

16. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textele „*se prezintă obligatoriu de către creditor*” din alin. (1) și „*în termen de 6 luni de la data prezentării acestuia*” din alin. (2) ale art. 68 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

17. Curtea constată că, potrivit normelor contestate, documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetului public național, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, **se prezintă obligatoriu de către creditor direct administratorilor de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.** În cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești, **în termen de 6 luni de la data prezentării acestuia,** creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare.

18. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate sunt contrare articolelor 20, 53 și 120 din Constituție, care garantează dreptul de acces liber la justiție, dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică de a obține recunoașterea dreptului pretins și, respectiv, statuează caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești.

19. Curtea menționează că accesul la justiție semnifică nu doar posibilitatea efectivă de a te adresa unui organ de plină jurisdicție pentru soluționarea unei contestații și obținerea unei satisfacții, ci și dreptul de a cere executarea hotărârii obținute. Or, executarea unei hotărâri judecătorești definitive reprezintă o etapă inseparabilă a procesului judiciar echitabil.

20. În același timp, Curtea menționează că stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție, precum și acordarea unui termen de grație pentru executarea benevolă a hotărârilor judecătorești nu constituie o încălcare a accesului liber la justiție. Este de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului de executare a hotărârilor judecătorești, cu condiția ca acele reguli să nu fie de natură să afecteze dreptul justițiabilului de a beneficia într-un termen rezonabil de executarea hotărârii judecătorești.

21. În acest sens, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că părții care a câștigat procesul **poate să i se ceară să îndeplinească anumiți pași procedurali pentru a recupera datoria stabilită prin hotărârea judecătorească,** fie în timpul executării benevole a unei hotărâri judecătorești de către Stat, fie în timpul executării forțate (*Shvedov v. Rusia*, hotărârea din 20 octombrie 2005, §§ 29–37). Prin urmare, nu este nerezonabil ca autoritățile să ceară reclamantului prezentarea documentelor adiționale, cum ar fi datele bancare, pentru a permite sau grăbi executarea unei hotărâri judecătorești (cauza *Burdov v. Rusia (nr. 2)*, hotărârea din 15 ianuarie 2009, §69).

22. De asemenea, în jurisprudența sa Curtea Constituțională a menționat că o persoană care a obținut o hotărâre judecătorească împotriva statului nu trebuie în mod necesar să inițieze o procedură de executare forțată pentru a obține satisfacție. În același timp, Curtea a subliniat necesitatea ca, în virtutea obligațiilor pozitive, **statul să execute hotărârile în care are calitatea de debitor fără o intervenție a executării silite din partea executorului judecătoresc** (HCC nr. 32 din 17 noiembrie 2016).

23. Prin urmare, Curtea reține că prevederile legale ce obligă creditorii să prezinte documentele executorii împotriva statului direct administratorilor

de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective nu sunt de natură să aducă atingere prevederilor constituționale.

24. Astfel, în temeiul celor expuse, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (1) și (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „*se prezintă obligatoriu de către creditor*” din alineatul (1) și „*în termen de 6 luni de la data prezentării acestuia*” din alineatul (2) ale articolului 68 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, ridicată de Mihail Silivestru în dosarul nr. 25c¹¹-187/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 17 octombrie 2017
DCC nr. 98
Dosarul nr. 125g/2017*